

LIETUVOS SAJŪDŽIO KAUNO SKYRIUS
Kaunas LT- 44246, Laisvės al. 46. Tel. 8 37 20 86 16

Lietuvos Respublikos Prezidentui J. E. Gitanui Nausėdai
Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkei Viktorijai Čmilytei-Nielsen
Lietuvos Respublikos Seimo valdybos nariams
LR Seimo darbo grupės „Dėl situacijos LGGRTC“ nariams
LR Seimo Laisvės kovų ir istorinės atminties komisijos nariams
LR Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkui Laurynui Kasčiūnui
LGGRTC generaliniam direktoriui Adui Jakubauskui

**KREIPIMASIS
DĖL PADĖTIES LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO IR REZISTENCIJOS
TYRIMO CENTRE**

2021 m. kovo 4 d.

Kaunas

Kreipiamės į Jus, nes esame susirūpinę dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro ir tuo pačiu Lietuvos valstybės diskreditavimo. 17-a LGGRTC padalinių vadovų ir darbuotojų kreipėsi į LR Seimą, kur nurodo, kad jie priešinasi istorijos politizavimui, nors nepateikia dėl to nei vieno konkretaus fakto. Iš tikrųjų, šiuo kreipimusi ir prasidėjo pats aštriausias LGGRTC vidinių debatų politizavimas. Iš pradžių buvo bandoma sudaryti įspūdį, kad problema yra naujai paskirtas gen. direktoriaus patarėjas V. Valiušaitis, tačiau šiam pasitraukus iš pareigų, toliau puolimas persikėlė prieš LR Seimo naujai paskirtą gen. direktorių Adą Jakubauską. Manome, kad dabartinė padėtis LGGRTC žiniasklaidoje pateikiama šališkai, nekalbama apie esmines problemas, dėl to atkreipiame Jūsų dėmesį į šiuos faktus.

Matydami, kas jau daug metų buvo rašoma apie LGGRTC, esame susidarę įspūdį, kad situacija šioje įstaigoje ilga laiką buvo labai sudėtinga. Ne kartą rašyta, kad dėl mažų atlyginimų ir didžiulės darbuotojų kaitos LGGRTC jau keliolika metų susiduria su didžiuliais iššūkiais, dėl ko institucija negalėjo normaliai funkcionuoti ir vykdyti savo uždavinius. Kas gali būti skaudžiau, kad LGGRTC dirbę istorikai dėl skurdaus atlyginimo turėdavo mesti istoriko darbą, dirbti ne pagal specialybę. Tą padėtį atspindi, kad ir 2018-06-21 Delfi portalo publikacija „Ramanausko-Vanago palaikys suradę mokslininkai ties skurdo riba“.

Ironiška, kad LGGRTC, tiriančiam sovietmečio istoriją, yra ypač stipriai įsigalėjusios sovietmečio vadybos/administravimo tradicijos. Generalinis direktorius ir visi padalinių vadovai buvo skiriami vadovauti iki gyvos galvos, nebuvo jokių administracijos narių kadencijų ir rotacijų. Tik 2020 m. LR Seimas, siekdamas ištaisyti tokį stiliaus LGGRTC valdymą, įvedė kadencijas generalinio direktoriaus pareigybei ir paskyrė prof. Adą Jakubauską vadovauti LGGRTC 5-ių metų kadencijai. Turbūt paskyrė ne tam, kad plauktų pasroviui, bet kad kuo veiksmingiau organizuotų LGGRTC veiklą, stiprintų šią instituciją. Kaip LRT radijui teigė A. Jakubauskas, atėjęs vadovauti LGGRTC, išsikėlė tikslą įvertinti šio centro darbuotojų veiklos efektyvumą, skiriamų lėšų panaudojimą, pirmą kartą buvo sudarytas strateginės veiklos planas, panagrinėtos nepotizmo/klientelizmo apraiškos. Tuo, anot A. Jakubausko, ir buvo „pažeista komforto zona“, tai ir sukėlė dalies padalinių vadovų ir darbuotojų nepasitenkinimą.

[m. kodas 190651410. Ats. Šąsk. LT45 73000 10002246445, AB Hansabankas

Manome, kad tai ir yra pagrindinė priežastis, kodėl prasidėjo puolimas prieš naują LGGRTC administraciją, siekiant ją pašalinti, pasiekti, kad LGGRTC vadovautų „patogus“ direktorius, kad institucijoje niekas nesikeistų. Vadybos elementoriuose rašoma, kad į bet kuria įstaigą atėjus naujai administracijai, jos vykdomoms reformoms pritaria apie 20 proc. dirbančiųjų, priešinasį irgi apie 20 proc., o 60 proc. lieka neutralūs. Tai, kas dabar vyksta LGGRTC yra visiškai klasikinis atvejis. Tačiau yra esminis skirtumas dėl LGGRTC institucijos specifiškumo, nes genocidas ir rezistencija yra savaime politinės prigimties istoriniai įvykiai, dėl šių įvykių interpretavimo ir vyksta informaciniai karai. Per pastaruosius metus LR Seimas daugelyje švietimo, kultūros įstaigų, muziejuose įvedė kadencijas vadovams, daugelyje minėtų įstaigų keitėsi vadovai, kurie vykdė mažesnes ar didesnes reformas. Be abejo, ne visi tomis reformomis buvo patenkinti. Tačiau niekur kitur pasipriešinimas naujai administracijai nepersikėlė į viešąją erdvę, tik dėl padėties LGGRTC. Į šią kovą įsitraukė net kitų institucijų atstovai, Vilniaus universiteto dalis istorikų išplatino viešą laišką, kur išsakė „sunkiai įsivaizduoją, kad A. Jakubauskas ras sau vietą atnaujintame ir sustiprėjusiame tyrimų centre“.

Šis reiškinys, kai į LGGRTC valdymą įsitraukia kitų institucijų atstovai, vertas atskiro komentaro. Žymus pasaulio istorikas Niallas Fergusonas interviu šveicarų dienraščiui „Neue Züricher Zeitung“ teigia, kad daugelyje šalių universitetuose valdžią užgrobė kairieji, kurie nuosekliai atiboja kitaip mąstančius (*Delfi portalas, 2021-02-20 straipsnis „Žymus britų istorikas: universitetuose valdžią užgrobė kairieji“*). Anot šio britų istoriko, mokslo įstaigose išgalėjo profesoriaus-aktyvisto tipas bei karjeros ryšiais susaistytos kairiosios struktūros. Šie progresyvistai vietoje to, kad užsiimtų tik mokslu, užsiima ir galios politika. Ar nebus šis VU istorikų viešas laiškas, būtent toks galios politikos reiškinys?

Be kita ko, LGGRTC, kaip institucija tirianti Lietuvos gyventojų genocidą bei įamžinanti laisvės kovotojų atminimą, dėl savo ypatingų funkcijų yra informacinio karo priešakinėse linijose. Apie informacinius karus prieš Lietuvą, viešai pradėta rašyti ir kalbėti tik pastaruosius kelis metus. 2021 m. vasario 4 d. portalas Delfi paskelbė Liudo Dapkaus straipsnį „Istorijos makaronai lietuvių ausims“, kur autorius pažymi: „kai skaitysite pranešimus apie audringas istorikų kovas, regesite lipdomas etiketes ir stebėsitės ugingais pareiškimais, prisiminkite šį pavadinimą - „Istorinė atmintis“. Tai V. Putino parėdymu įkurtas fondas, kuriame labai konkrečiai apibrėžti uždaviniai Baltijos šalių atžvilgiu. Vienas iš šio fondo uždavinių – Rusijos ir Europos istorikų aktyvų diskredituoti oficialias vietines istorines – politines struktūras (komisijas, nacionalinės atminties institutus, okupacijos muziejus).

15 min. portalo 2017 m. straipsnyje „Informacinis karas: kaip atpažinti Kremliaus propagandą ir kaip su ja kovoti“ specialistai nurodo, kad informaciniame kare naudojamos pagrindinės logikos manipuliacijos yra „Ad absurdum“ (privedimas iki absurdo), ir „Ad hominem“ (argumentas prieš žmogų). „Ad absurdum“ – kai tam tikras reiškinys yra hiperbolizuojamas iki tokio absurdo, kad skaitytojui atrodo, jog taip sumeluoti jau neįmanoma, todėl jis patiki, o „Ad hominem“ – kai yra atakuojama asmenybė, nėra diskutuojama tam tikra tema, nėra aiškinamasi, o paprasčiausiai yra klijuojamos etiketės“. Įdomu, kad tokia taktika naudojama prieš naują LGGRTC administraciją, kai ji kaltinama net už nepadarytus darbus iki jai pradėdant dirbti Centre (manipuliacija „ad absurdum“). Apie puolimą „ad hominem“ išsamiai aprašė buvęs LGGRTC gen. direktoriaus patarėjas Vidmantas Valiušaitis publikacijoje „Politinės užuovėjos nebus – Genocido centras ir toliau bus puolamas“ (*Portalas Alkas, 2021 02 22*).

Dėl visų šiame kreipimesi išvardintų dalykų matome problemą, kad LGGRTC parlamentinę kontrolę virš 20 metų vykdo LR Seimo Žmogaus teisių komitetas, kuris vargu ar gali būti kompetentingas padedant spręsti kylančius iššūkius, kas susiję su informaciniais, hibridiniais karais ir panašiais dalykais. Panašu, kad Lietuvos nepriklausomybės pradžioje LGGRTC kontrolė buvo perduota LR Seimo Žmogaus teisių komitetui, nes nebuvo ar nerasta geresnių variantų.

LIETUVOS SAJŪDŽIO KAUNO SKYRIUS
Kaunas LT- 44246, Laisvės al. 46. Tel. 8 37 20 86 16

Dėl viso to, kas išvardinta šiame kreipimesi, prašome:

1. LR Seimo valdybos ir LR Seimo darbo grupės „Dėl situacijos LGGRTC“ narius atidžiai išnagrinėti šioje institucijoje susidariusią padėtį, įvertinti tai, kad puolimas prieš naują administraciją kilo pirmiausia bijant permainų įstaigoje, kad LGGRTC naujos administracijos kritika dėl įsivaizduojamo mokslo nuvertinimo ar mokslo autonomijos varžymo, yra tik priedanga, siekiant savųjų naudos tikslų.
2. LR Seimui numatyti gaires kaip stiprinti LGGRTC veiklą, didinti šios institucijos finansavimą.
3. LGGRTC parlamentinę kontrolę iš LR Seimo Žmogaus teisių komiteto perduoti LR Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui.

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo Akto signataras dr. Leonas Milčius

Lietuvos sąjūdžio Kauno tarybos narys dr. Algimantas Kurlavičius

Lietuvos sąjūdžio Kauno tarybos pirmininko pavaduotojas,
Vyčio kryžiaus ordino kavaliereus Romas Žemaitis

Lietuvos sąjūdžio Kauno tarybos pirmininkas dr. Raimundas Kaminskas
+370 680 53 495

